

Olsztyn, 24 lipca 2018 r.

PS-VI.431.1.21.2018.KB

Pani
Magdalena Ziemińska
Kierownik
Świetlicy Środowiskowej
w Markusach 68/2
82-325 -Markusy

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Działając na podstawie upoważnienia Wojewody Warmińsko-Mazurskiego nr FK-IV.0030.336.2017 z dnia 30 kwietnia 2018 roku /akta kontroli str. 1/ zespół inspektorów Wydziału Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie w składzie:

1. Katarzyna Brewka - główny specjalista, kierująca zespołem,
2. Izabela Chowańska – główny specjalista,
3. Marek Wojtas – główny specjalista,

przeprowadził kontrolę problemową w trybie zwykłym w Świetlicy Środowiskowej w Markusach. Czynności kontrolne rozpoczęto w dniu 7 maja 2018 r. i zakończono w dniu 9 maja 2018 r. Przedmiotem kontroli objęto realizację zadań ustawowych placówki wsparcia dziennego oraz zgodność zatrudnienia pracowników z wymaganymi kwalifikacjami, w świetle przepisów Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. 2017 poz. 697 ze zm.), zwanej dalej ustawą.

W niniejszym wystąpieniu pokontrolnym użyto skrótów:

1. Świetlica / Placówka / kontrolowana jednostka – co oznacza: Świetlicę Środowiskową w Markusach 68/2, 82-325 Markusy,
2. Kierownik / kierownik kontrolowanej jednostki – co oznacza: Kierownika Świetlicy Środowiskowej w Markusach, panią Magdalenę Ziemińską,
3. Regulamin – co oznacza: Regulamin Organizacyjny Świetlicy Środowiskowej w Markusach,
4. Gmina – Gmina Markusy.

Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2017 r. do dnia jej zakończenia i przeprowadzono ją w obecności pani Magdaleny Ziemińskiej - Kierownika Świetlicy oraz (w dniu podsumowującym kontrolę) pani Haliny Chabowskiej-Pędrak – kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy społecznej w Markusach.

Ustaień kontroli dokonano w oparciu o analizę prowadzonej w placówce dokumentacji (w tym dokumentacji indywidualnej dzieci), informacje i wyjaśnienia przekazane przez

Kierownika, wychowawcę zatrudnionego w Świetlicy – panią [REDAKTOWANE] oraz odbyte z dziećmi rozmowy. Fakt przeprowadzenia kontroli odnotowano w rejestrze prowadzonym przez Placówkę. Działalność Świetlicy w zakresie objętym kontrolą ocenia się **pozytywnie z nieprawidłowością**.

USTALENIA KONTROLI

I. Zasady działania i organizacja jednostki:

Świetlica Środowiskowa w Markusach jest placówką wsparcia dziennego, prowadzoną w formie opiekuńczej przez Gminę Markusy. Jest komórką organizacyjną Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Markusach. W okresie objętym kontrolą (do dnia 8 maja 2018 r.) Świetlica działała między innymi na podstawie:

- Statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Markusach, przyjętego Uchwałą Nr V/29/2011 Rady Gminy Markusy z dnia 28 czerwca 2011 r. (ze zmianami z dnia: 30 sierpnia 2012) /**akta kontroli str.7-15, 17-21**/,
- Regulaminu pracy Ponadlokalnej Świetlicy Środowiskowej w Markusach, będącego załącznikiem do Zarządzenia nr 5/2009 Kierownika GOPS w Markusach z dnia 16 listopada 2009 roku /**akta kontroli str. 23-41**/,
- Regulaminu Organizacyjnego Świetlicy Środowiskowej w Markusach, będącego załącznikiem do Zarządzenia nr 3/2018 Kierownika GOPS w Markusach z dnia 5 marca 2018 roku /**akta kontroli str. 43-61**/.

Do 30 czerwca 2012 roku Świetlica miała charakter ponadlokalny i działała na podstawie porozumienia zawartego pomiędzy Zarządzeniem Powiatu w Elblągu a Gminą Markusy. Jednakże, w związku z utratą ponadlokalnego charakteru Placówki, w dniu 19 grudnia 2011 roku strony rozwiązały porozumienie /**akta kontroli str.63-64**/, wobec czego kontrolowana jednostka stała się placówką wsparcia dziennego o zasięgu gminnym. W opinii organu nadzoru, na mocy podpisanego porozumienia Kierownik GOPS w Markusach winien dokonać stosownych zmian w dokumentach organizacyjnych jednostki, tym bardziej, iż wchodząca z dniem 1 stycznia 2012 r. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w art. 228 ust. 2 nakazała jednostkom samorządu terytorialnego w terminie 36 miesięcy dokonać zmian organizacyjnych tych placówek do wymagań określonych na podstawie w/w ustawy.

Zmian w powyższym zakresie dokonano z dniem 5 marca 2018 roku, jednakże analiza obowiązującego w dacie kontroli Regulaminu wykazała, że wymaga on zmian i dostosowania do aktualnego stanu prawnego, jak i faktycznego, to jest:

- usunięcia ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, która od 1 stycznia 2012 roku przestała regulować funkcjonowanie placówek wsparcia dziennego,
- uaktualnienia form działalności pracy środowiskowej, zadań Kierownika świetlicy oraz obowiązującej dokumentacji.

Kierownik Świetlicy sugerowane zmiany wprowadziła na bieżąco i w dniu 8 maja 2018 roku przedłożyła, wprowadzony Zarządzeniem nr 4/2018 Kierownika GOPS w Markusach, nowy poprawiony Regulamin, do którego kontrolujący nie wnieśli uwag /**akta kontroli str. 65-83**/. Wobec powyższego odstąpiono od wydania zaleceń w omawianym obszarze.

Celem działalności Świetlicy Środowiskowej w Markusach jest, między innymi, łagodzenie skutków płynących ze środowiskowych zagrożeń, eliminacja zaburzeń zachowania, zapewnienie opieki wychowawczej dzieciom i pomoc rodzicom, stymulacja rozwoju i pomoc dydaktyczna, rozwój zainteresowań i uzdolnień wychowanków oraz ich umiejętności praktycznych. W myśl § 10 ust. 1 Regulaminu wychowankowie do Świetlicy przyjmowani są na prośbę rodziców / opiekuna prawnego, nauczyciela, pedagoga szkolnego lub na wniosek pracowników ośrodka pomocy społecznej bądź przedstawicieli innych instytucji. Odpowiedzialność za dzieci w czasie zajęć ponosi wychowawca, natomiast odpowiedzialność za nie w drodze do Świetlicy i do domu spoczywa na rodzicach.

II. Zatrudnienie i kwalifikacje pracowników:

Na podstawie analizy dokumentacji osobowej pracowników ustalono, że Kierownik oraz obecnie pracujący wychowawca posiadają kwalifikacje niezbędne do zajmowania ww. stanowisk, zgodnie z wymogami określonymi w art. 25 i 26 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Obie panie zatrudnione są w wymiarze $\frac{3}{4}$ etatu, Kierownik Placówki łączy swoją funkcję jednocześnie z funkcją wychowawcy.

Stwierdzony przez kontrolujących brak dowodu weryfikacji pracowników Placówki pod kątem warunków określonych w art. 26 ust. 2 ustawy, został uzupełniony poprzez przedłożenie kontrolującym w dniu 8 maja 2018 roku oświadczeń aktualnie zatrudnionych pracowników o:

- niepozbawieniu / nieograniczeniu władzy rodzicielskiej,
- braku obowiązku alimentacyjnego,
- nieskazaniu prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo (w tym także skarbowe).

Wobec powyższego kontrolujący odstąpili od wydania zaleceń w omawianym obszarze, pouczyli jednocześnie Kierownika kontrolowanej jednostki oraz Kierownika GOPS w Markusach o obowiązku weryfikacji kwalifikacji zatrudnianych i zatrudnionych pracowników.

III. Dokumentacja:

Ustalono, że w badanym okresie w Świetlicy prowadzono:

- *dzienniki zajęć*, uwzględniające godziny pracy świetlicy, treść i tematykę zajęć w poszczególnych dniach tygodnia, podpis wychowawcy,
- *listę obecności* dzieci w układzie miesięcznym,
- *kartę zgłoszenia dziecka*, wypełnianą przez rodzica bądź opiekuna dziecka, na podstawie której odbywa się przyjęcie dziecka do placówki. W tejże części znajdują się również podstawowe informacje o dziecku, jego rodzinie i ewentualnie występujących problemach. Elementem karty zgłoszenia są także oświadczenia o ponoszeniu odpowiedzialności za bezpieczeństwo dziecka w drodze do świetlicy oraz drodze powrotnej do domu, oświadczenie o odpowiedzialności materialnej za szkody umyślnie wyrządzone przez dziecko,
- *Kartę pobytu dziecka w świetlicy*, będącą swoistą informacją na temat funkcjonowania dziecka w czterech obszarach: *stosunek rodziców (rodziny) do dziecka i relacje dziecka z rodzicami; funkcjonowanie społeczne dziecka w placówce, funkcjonowanie*

emocjonalne, samodzielność i umiejętność samoobsługi; nauka szkolna dziecka; stan zdrowia dziecka,

- *Zezwolenie na rozpowszechnianie wizerunku dziecka, będące zgodą rodzica na wykorzystanie wizerunku dziecka przez Świetlicę w ramach organizowanych zajęć.*

Sporządzano także roczne Plany pracy dydaktyczno-wychowawczej Świetlicy Środowiskowej w Markusach (na dany rok).

IV. Zadania realizowane przez placówkę wsparcia dziennego

1. Opieka i wychowanie

Zgodnie z zapisami zawartymi w Regulaminie (§ 5 ust.1) Świetlica funkcjonuje we wszystkie dni robocze przez 6 godzin dziennie (od 12.00 do 18.00). W okresie wakacji i ferii zimowych świetlica czynna była od godz. 9.00 do 15.00.

Zgodnie z zapisami Regulaminu Świetlica przeznaczona jest dla 30 dzieci. Według stanu na koniec grudnia 2017 roku w wykazie uczestników zawartym w *Dzienniku zajęć* widniało 29 dzieci, w roku 2018 (w dacie kontroli) widniało natomiast 24 dzieci. Analiza wspomnianych list obecności wykazała, iż w okresie podlegającym kontroli zdarzały się sytuacje, kiedy jeden wychowawca pełnił opiekę nad większą liczbą dzieci niż 15, to jest niezgodnie ze standardem określonym w art. 28 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Sytuacje takie miały miejsce w przypadku przebywania jednego z wychowawców na zwolnieniu lekarskim. Poproszona o wyjaśnienie, w jaki sposób zapewniono dzieciom opiekę w takich przypadkach, Kierownik jednostki poinformowała, że dobierano taki rodzaj zajęć aby zapewnić bezpieczeństwo dzieci przebywających pod opieką jednego wychowawcy. Jednocześnie poinformowała, że „*Po konsultacji z p. Kierownik GOPS [odpowiadającej za zatrudnienie w Świetlicy] ustalono, że w sytuacji, gdy będzie tylko jeden wychowawca, zostanie zapewniona pomoc ze strony pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Markusach*” /akta kontroli str. 87 /

Zgodnie z przyjętym porządkiem dnia, po przybyciu do Placówki dzieci odrabiały lekcje, następnie miały czas na swobodne zabawy w budynku Placówki lub, jeśli pozwalała na to pogoda, na podwórku (placu zabaw lub boisku). Około godz. 15.00 spotykały się przy wspólnym posiłku, po czym od godz. 15.30 do 17.30 odbywały się zajęcia tematyczne, zaplanowane w planie pracy dydaktyczno-wychowawczej. Między godziną 17.30 a 18.00 dzieci odbierano do domów.

Z rozmów przeprowadzonych z dziećmi wynika, że wychowawcy pracujący w Placówce bardzo angażują się w działania na rzecz dzieci, zawsze służą wsparciem i pomocą, i nie zdarzyła się sytuacja aby zostały źle potraktowane, a ich problemy zignorowano lub zbagatelizowano.

2. Pomoc w nauce

Wychowawcy Świetlicy w Markusach poinformowali, że odrabianie lekcji zajmuje zwykle około godziny, część dzieci prace domowe odrabia bowiem w domu. Jeśli sytuacja tego wymaga dzieci otrzymują pomoc w nauce w formie: udzielania wsparcia w odrabianiu prac domowych, powtórzenia materiału szkolnego z lekcji oraz motywowania do nauki. Z uwagi na fakt, iż znaczna część dzieci to przedszkolaki oraz uczniowie klas początkowych szkoły podstawowej, każde z dzieci ma założony zeszyt do pracy własnej. W nim wykonują ćwiczenia

grafomotoryczne, wykonują zadania utrwalające zasady pisowni lub rozwiązują zadania z matematyki.

3. Organizacja czasu wolnego, zabaw, zajęć sportowych oraz rozwój zainteresowań

Na podstawie informacji przekazanych przez Kierownika i wychowawcę stwierdzono, że Placówka oferowała dzieciom szeroki wachlarz zajęć i propozycji spędzania czasu. Z przedłożonej kontrolującym dokumentacji Świetlicy wynika, że podopieczni mogą skorzystać z zajęć plastyczno-technicznych, sportowych, kulinarnych, umuzykalniających, filmowych oraz edukacyjnych. Oprócz wyżej wspomnianych form, w kontrolowanej jednostce odbyło się szereg uroczystości i wydarzeń wynikających z kalendarza lub pory roku, tj.: Bal Karnawałowy, Walentynki, Tłusty Czwartek, Pierwszy Dzień Wiosny, Dzień Dziecka, Dzień Rodziny (z występem ANIMKÓW), dzień Nauczyciela, Kiermasz Bożonarodzeniowy czy Kolacja Wigilijna. Oprócz uroczystości związanych z okazjami tradycyjnymi, Świetlica uwzględnia też święta „niepopularne”, tj.: Dzień Pluszowego Misia, Dzień Dinozaura, Święto czekolady, Dzień Aptekarza, Dzień Głośnego Czytania, Akcja Kwiaty dla Mieszkańców, Światowy Dzień Zdrowia i inne. Świetlica od dłuższego czasu bierze udział w projekcie Akademii Play-Doh, w ramach którego pozyskała bezpłatny pakiet materiałów edukacyjnych (formy do zajęć z ciastoliną i masy plastyczne), co umożliwia najmłodszym dzieciom usprawnianie małej motoryki i, w pewnym zakresie, redukcję zaburzeń sensorycznych najmłodszych uczestników Świetlicy.

Ze wszystkich tych propozycji dzieci korzystają nieodpłatnie i na zasadzie dobrowolności. Ponadto Placówka jest bogato wyposażona w książki, gry planszowe i edukacyjne, sprzęt sportowy, z których dzieci korzystają w każdej wolnej chwili. Żadne z nich nie skarżyło się na nudę lub nieatrakcyjność proponowanych im form spędzania czasu wolnego.

IV. Współpraca z rodzicami lub opiekunami dziecka oraz innymi podmiotami

Kontakt z rodzicami / opiekunami prawnymi najczęściej ma miejsce podczas przyprowadzania dzieci i ich odbioru. Wówczas możliwa jest wymiana informacji na temat funkcjonowania dzieci, zachowań zaobserwowanych w toku pracy z nimi. Jak przyznały panie zatrudnione w Placówce jest to również czas na omówienie spraw organizacyjnych, związanych z odbywającymi się w świetlicy uroczystościami.

Z analizy dokumentacji oraz informacji przedłożonej przez Kierownika wynika, że placówka wsparcia dziennego w Markusach współpracuje w szczególności z:

- Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Markusach (w tym z pracownikami socjalnymi poszczególnych rodzin, gdyż Gmina nie zatrudnia asystenta rodziny),
- Szkołą Podstawową w Zwierznie,
- Posterunkiem Policji w Gronowie Elbląskim (zajęcia w zakresie bezpieczeństwa w ruchu drogowym),
- Wojewódzkim Ośrodkiem Ruchu Drogowego w Elblągu (prezentacja multimedialna i rozmowy z dziećmi w zakresie uczestnictwa w ruchu drogowym oraz bezpieczeństwa własnego i innych),
- Psychologiem (członkiem Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, który przeprowadził zajęcia na temat radzenie sobie z agresją),
- Ochotniczą Strażą Pożarną w Markusach (pokazy sprzętu gaśniczego i ratującego życie)
- Biblioteką Publiczną Gminy Markusy,

- Apteką,
- Akademią Play-Doh /akta kontroli str. 89-91/.

V. Inne usługi świadczone przez placówkę oraz pozostała działalność placówki

Dzięki wsparciu Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych każdego dnia dzieci mogą zjeść w Świetlicy posiłek (zwykle ok. godziny 15.00 i jest to zupa, spaghetti, placki, naleśniki, kanapki lub coś innego, na co dzieci mają ochotę). Środki pozyskane z GKRPA wykorzystuje się również na zajęcia kulinarne, w ramach których dzieci pod okiem wychowawcy mogą zmierzyć się z przygotowaniem posiłku. W rozmowach z kontrolującymi wskazywały, że bardzo lubią taką formę zajęć i przynosi im ona dużo radości i zadowolenia.

Ustalono, że w okresie objętym kontrolą Placówka nie korzystała ze wsparcia wolontariuszy.

VI. Warunki lokalowe

Placówka wsparcia dziennego w Markusach zlokalizowana jest w budynku, będącym własnością Gminy. W 2013 roku Gmina Markusy pozyskała środki finansowe w ramach Resortowego Programu dofinansowania standardów placówek wsparcia dziennego. Ze wspomnianego Programu pokryła koszty bieżących remontów, przygotowała miejsce do zabaw i gier sportowych wokół budynku, doposażyła Świetlicę w niezbędne meble, wykładziny, sprzęt komputerowo-telewizyjny oraz zabawki i pomoce edukacyjne.

Budynek ogrzewany jest centralnie, dzięki przyłączeniu do miejscowej eko ciepłowni. Świetlica dysponuje salą do zajęć indywidualnych, dużą salą do zabaw i zajęć edukacyjnych (wyposażoną w 2 stanowiska komputerowe, 7 stolików z krzesłkami, kącik wypoczynkowy z zestawem multimedialnym) oraz dobrze wyposażoną kuchnię z pomieszczeniem gospodarczym. Wychowawcy mają swój odrębny pokój, w którym znajduje się m.in. dokumentacja Placówki, sprzęt komputerowy i kserograficzny, dodatkowe pomoce oraz materiały do zajęć. W korytarzu znajduje się szatnia oraz wejście do dwóch toalet (odrębnej dla chłopców i dziewcząt), wyposażonych w w.c. oraz umywalki. Do Świetlicy przylega boisko, plac zabaw z bezpiecznymi urządzeniami oraz wiata grillowa, będąca miejscem spotkań i wielu uroczystości.

W związku z faktem, iż Placówka powstała przed 5 września 2015 roku, nie podlegała ocenie pod kątem wymogów określonych w Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 13 października 2015 roku w sprawie wymagań lokalowych i sanitarnych, jakie musi spełnić lokal, w którym ma być prowadzona placówka wsparcia dziennego (Dz. U. 2015 poz.1630).

VII. Uwagi i wnioski

Mając na względzie pozytywne wyniki ustaleń z kontroli oraz opinie dzieci uczęszczających do Świetlicy na temat jej roli w ich życiu i funkcjonowania, a także widoczne duże zaangażowanie zatrudnionych wychowawców, rekomenduje się dalsze utrzymanie dobrej jakości świadczonych usług i działań na rzecz wsparcia dzieci.

W związku ze stwierdzoną nieprawidłowością, działając w oparciu o art. 197d ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, wnoszę o podjęcie przez Kierownika GOPS w Markusach, jako osoby odpowiedzialnej za jej powstanie, stosownych działań, mających na celu jej wyeliminowanie oraz realizację następujących zaleceń:

1. W przypadku nieobecności jednego z wychowawców przy jednoczesnej obecności w tym samym czasie więcej niż 15. dzieci, zapewniać standard opieki, o którym mowa w art. 28 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Termin realizacji – na bieżąco.

Kontrolowanej jednostce przysługuje prawo zgłoszenia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego i/lub zawartych w nim zaleceń pokontrolnych na zasadach określonych w art. 197 d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Termin na wniesienie zastrzeżeń wynosi 7 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego wraz z zaleceniami. W przypadku niezgłoszenia zastrzeżeń, proszę o poinformowanie Wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych, w terminie 30 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia.

Podstawa prawna:

- § 14 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 roku w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz. U. 2015 poz. 1477),
- art. 197 d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity Dz. U. 2018 poz. 998 ze zm.).

Z up. WOJEWODY
WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO
Joanna Jankowska-Kastrau
ZASTĘPCA DYREKTORA
Wydziału Polityki Społecznej

GŁÓWNY SPECJALISTA

Izabela Chowańska

GŁÓWNY SPECJALISTA

Katarzyna Brewka

Do wiadomości:

Pani Halina Chabowska-Pędzak – Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Markusach